

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Poznań, dnia 6 lutego 2023 roku

Pan Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów

Szanowny Panie Premierze,

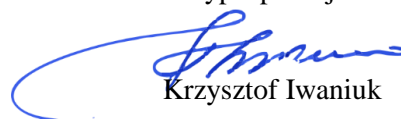
Samorządność wymaga przyznania wspólnotom samorządowym prawa do współuczestniczenia w procesach decyzyjnych, których celem jest wyznaczenie granic tych wspólnot. Jest to istotne przede wszystkim w przypadku zmiany granic jednostek samorządowych. Obowiązujące procedury stanowienia o zmianie granic wspólnot samorządowych są sformalizowane i bardzo ułomne. Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej z niepokojem obserwuje brak woli politycznej ośrodków władzy w zakresie systemowych zmian prawa dotyczącego procesów podziału i zmiany granic gmin. Potrzebę zmiany prawa w tym zakresie wielokrotnie sygnalizował Trybunał Konstytucyjny i Rzecznik Praw Obywatelskich. W oczekiwaniu na zmiany, bardzo czynne są różnego rodzaju wspólnoty samorządowe, a także mieszkańcy gmin, szczególnie tych z obszarami wiejskimi. To właśnie oni podkreślali, że pomijanie konsultacji i bagatelizowanie ich znaczenia prowadzi do tego, że mieszkańca traktuje się przedmiotowo, można go „przełożyć” z jednego miejsca do drugiego, nie zważając na jego poczucie tożsamości i przynależności do określonej grupy, które potrafi być bardzo silne właśnie na terenach wiejskich. Zmiany granic gmin, dokonywane wyłącznie z pobudek ekonomicznych przy politycznym wsparciu, poza burzeniem więzi społecznych, gospodarczych i kulturowych oraz jedności i stabilności terytorialnej, generują także ubytki w dochodach i destabilizują budżety gmin dotkniętych redukcjami terytorialnymi, bez jakichkolwiek rekompensat finansowych i braku podstaw prawnych do regulacji ich skutków. Każda zmiana granic wymaga przeanalizowania szeregu argumentów i uwzględnienia szerokich dalekosiężnych konsekwencji dla funkcjonowania lokalnych społeczności. Więzy emocjonalne, komunikacyjne, kulturowe w obrębie określonych obszarów są kluczowe dla funkcjonalności każdej jednostki samorządu terytorialnego.

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że nie zawsze przesłanki merytoryczne są inspiracją do podejmowania postępowania w sprawie granic wspólnot samorządowych. Szczególnie w okresie przedwyborczym można wyobrazić sobie, próby wykorzystania różnego rodzaju roszczeń zmian terytorialnych - dla zbiccia kapitału politycznego, na rozbudzeniu emocji w środowiskach lokalnych, że szkodą dla racjonalności i spokoju, koniecznego dla rozpatrzenia ewentualnej sensowności zmian granic. Nie jest zasadne, aby tego typu motywacje powinny stać za inicjatywami zmian granic jednostek samorządu terytorialnego.

W związku z powyższym i brakiem właściwych reakcji na prawne unormowanie procesów podziałowych i ich finansowych skutków oraz rozliczeń - **w imieniu Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej oraz zrzeszonych w nim jednostek samorządu terytorialnego, apeluję o zawieszenie w 2023 roku, czyli w roku wyborczym, wszelkich procesów związanych ze zmianą granic jednostek samorządu terytorialnego**, z wyjątkiem sytuacji gdy konkretna zmiana miałaby się dokonać na zgodny wniosek wszystkich objętych nią jednostek samorządu terytorialnego. **Niech kampania wyborcza nie determinuje procesów podziałowych granic gmin i samorządów!**

Z poważaniem

Przewodniczący
Związku Gmin Wiejskich
Rzeczypospolitej Polskiej

Krzysztof Iwaniuk

Do wiadomości:

1. Pan Marcin Wiącek – Rzecznik Praw Obywatelskich;
2. Pan Mariusz Kamiński – Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji;
3. Pan Paweł Szefernaker – Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji, Pełnomocnik Rządu ds. Współpracy z Samorządem Terytorialnym;
4. Pan Włodzimierz Tomaszewski – Minister, członek Rady Ministrów;
5. Pan Tomasz Ławniczak – Przewodniczący sejmowej Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej;
6. Pan Zygmunt Frankiewicz – Przewodniczący senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej;
7. Pan Jacek Protas – Przewodniczący Parlamentarnego Zespołu ds. Współpracy z Samorządami.